

«ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄՈՎ

31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2009թ.

ԲԵՅՔԵՐ ԹԻԼԼԻ
ԱՐՄԵՆԻԱ

ԵՐԵՎԱՆ 2010

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Համապարփակ ֆինանս.արդյունք. մասին հաշվետվություն.....	4
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն.....	5
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությ.....	6
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն.....	7
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ.....	8-52

BAKER TILLY ARMENIA

22 Hanrapetutyuan Street
0010 Yerevan
Republic of Armenia
Tel: +374(10) 582-487
Tel: +374(10) 582-478
Fax: +374(10) 562-404
Email: info@bakertillyarmenia.com
www.bakertillyarmenia.com

№ 01110
01 Մարտի 2010թ.

Հ Ա Ս Տ Ա Տ Ո Ւ Մ Ե Մ

«Բեյքեր Թիլլի Արմենիա» ՓԲԸ
Գլխավոր տնօրեն

Օ.Գ.Լորդյան

Կողմնորակման ծառայությունների իրականացման
լիցենզիա թիվ 054՝ արված ՀՀ Ֆինանսների
և Էկոնոմիկայի նախարարության կողմից

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի Բաժնետերերին`

Մենք իրականացրել ենք «Մեյլար բանկ» ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ Բանկ), կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը, որոնք ներառում են 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվապահական հաշվեկշիռը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների համար տնօրինության պատասխանատվությունը

Մույն հաշվետվությունների՝ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման միջազգային ստանդարտների համաձայն պատրաստման և արժանահավատ ներկայացման (ՖՀՆՄՄ) համար պատասխանատու է տնօրինությունը: Այս պատասխանատվությունը ներառում է խաբեության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումներ չպարունակող ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և իրական ներկայացման նկատմամբ ներքին վերահսկողության մշակումը, կիրառումը և պահպանումը, պատշաճ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընտրությունը և կիրառումը, ինչպես նաև տվյալ հանգամանքներում ողջամիտ հաշվապահական գնահատումների կատարումը:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունը իրականացված աուդիտի հիման վրա սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ եզրակացություն արտահայտելն է: Մենք աուդիտը իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտների համաձայն: Այս ստանդարտները պահանջում են, որպեսզի մենք պահպանենք էթիկայի կանոնները, և աուդիտը պլանավորենք և իրականացնենք այնպես, որպեսզի ձեռք բերենք բավարար երաշխիքներ, որ ֆինանսական հաշվետվությունները գերծ են էական խեղաթյուրումներից:

Աուդիտը ներառում է ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ աուդիտորական ապացույցների ձեռքբերմանն ուղղված ընթացակարգերի իրականացում: Ընթացակարգերի ընտրությունը հիմնված է աուդիտորի դատողությունների վրա, ներառյալ՝ խաբեության կամ սխալի հետևանքում ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկը գնահատելիս աուդիտորը հաշվի է առնում Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և արժանահավատ ներկայացման ապահովմանն ուղղված ներքին վերահսկողությունը, ինչը թույլ է տալիս մշակել տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, սակայն ոչ Բանկի ներքին վերահսկողության արդյունավետության մասին կարծիք արտահայտելու նպատակով: Աուդիտը ներառում է կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության և տնօրինության կատարած հաշվապահական գնահատականների հիմնավորվածության, ինչպես նաև բնդիտնոր առմամբ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները պատշաճ և բավարար հիմք են հանդիսանում մեր աուդիտորական եզրակացության համար:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՌԻԴՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մեր կարծիքով, ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների և գրամական հոսքերի ճշգրիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման միջազգային ստանդարտների (ՖՀՆՄ):

Փոխ.տնօրեն
Աուդիտոր

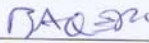
Խ.Բեգլարյան

Հաշվետվություն համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին

2009թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծանոթագրություններ	(հազար դրամ)	
		2009 (ստուգված)	2008 (ստուգված)
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	854,583	819,483
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(84,691)	(51,793)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		769,892	767,690
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	108,177	164,188
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(5,196)	(2,070)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		102,981	162,118
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	96,235	101,007
Այլ եկամուտներ	9	59,042	(6,125)
Վարկային կորուստների (արժեզրկման ծախս) հակադարձում	10	(1,046,587)	6,370
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	(211,255)	(242,250)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	19	(14,698)	(7,565)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	(4,482)	(4,809)
Այլ ծախսեր	12	(124,571)	(118,643)
Շահույթ/(վնաս) մինչև հարկումը		(373,443)	657,793
Շահութահարկի գծով (ծախս) /փոխհատուցում	13	(799)	(143,112)
Տարվա շահույթ/(վնաս)		(374,242)	514,681

Բանկի վարչության նախագահ
(գործադիր տնօրեն)

Գլխավոր հաշվապահ

Սոհամնադ Բաղեր Բաղերի
Գործադիր տնօրենի ժ/պաշտոնակատար

Ալվարդ Գրիգորյան
Գլխավոր հաշվապահ

«ՄԵԼԼԼԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ
1-32 ծանոթագրությունները կազմում են 2009 ավարտված տարվա
ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Հաշվետվություն ֆինանսական վիճակի մասին
 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծանոթագրություններ	(հազար դրամ)	
		2009 (ստուգված)	2008 (ստուգված)
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում	14	3,752,392	1,318,613
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	753,214	629,028
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	16	3,503,498	4,355,545
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	17	19,140	19,140
Մինչև սարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	17	3,884,939	4,376,084
Հիմնական միջոցներ	18	334,437	207,021
Ոչ նյութական ակտիվներ	19	13,608	23,078
Հետաձգված հարկային ակտիվ	13	5,070	5,893
Այլ ակտիվներ	20	198,420	104,300
Ընդամենը՝ ակտիվներ		12,464,718	11,038,702
Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	21	4,099,331	2,813,954
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	22	2,646,145	2,084,811
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	13	-	-
Այլ պարտավորություններ	23	18,916	65,369
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		6,764,392	4,964,134
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	24	5,500,000	5,500,000
Գլխավոր պահուստ		72,716	47,174
Այլ պահուստներ		6,218	7,720
Չբաշխված շահույթ		121,392	519,674
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		5,700,326	6,074,568
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		12,464,718	11,038,702

Մոհամմադ Բադեր Բադերի
 Գործադիր տնօրենի ժ/պաշտոնակատար

Ավարդ Գրիգորյան
 Գլխավոր հաշվապահ

Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են Բանկի խորհրդի կողմից 28 փետրվարի 2010թ. և ստորագրվել են Բանկի գործադիր տնօրենի ժ/պաշտոնակատարի և գլխավոր հաշվապահի կողմից: 1-ից 32 ծանոթագրությունները կազմում են հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

«ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ
 1-32 ծանոթագրությունները կազմում են 2009 ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

(հազար դրամ)

Մեփական կապիտալի տարրերի անվանումը	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ	Կուտակված շահույթ/(վնաս)	Ընդամենը
Հոդվածներ					
Հաշվեկշիռը (ստուգված) 01.01.2008թ.	3,522,056	30,724	7,815	350,568	3,911,163
Կապիտալում ուղղակիորեն ճանաչված ընդհանուր եկամուտներ և ծախսեր	-	-	(95)	12,067	11,972
Տարվա շահույթ	-	-	-	514,681	514,681
Բաշխված շահութաբաժիններ	-	-	-	(341,192)	(341,192)
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	1,977,944	-	-	-	1,977,944
Հատկացում պահուստին	-	16,450	-	(16,450)	-
Հաշվեկշիռը 31 դեկտեմբերի 2008թ.	5,500,000	47,174	7,720	519,674	6,074,568
Կապիտալում ուղղակիորեն ճանաչված ընդհանուր եկամուտներ և ծախսեր	-	-	(1,502)	1,502	-
Տարվա շահույթ	-	-	-	(374,242)	(374,242)
Հատկացում պահուստին	-	25,542	-	(25,542)	-
Հաշվեկշիռը 31 դեկտեմբերի 2009թ. (ստուգված)	5,500,000	72,716	6,218	121,392	5,700,326

Մոհամմադ Բադեր Բադերի *BADEER*
Գործադիր տնօրենի ժ/պաշտոնակատար

Ալվարո Գրիգորյան
Գլխավոր հաշվապահ

Alvaro

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԴՐԱՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ	2008 (ստուգված)	2009 (ստուգված)
1. Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից	<i>(հազար դրամ)</i>	<i>(հազար դրամ)</i>
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը	599,574	517,114
Ստացված տոկոսներ	821,413	869,149
Վճարված տոկոսներ	(38,273)	(82,722)
Ստացված կոմիսիոն գումարներ	134,236	102,590
Վճարված կոմիսիոն գումարներ	(2,070)	(5,196)
Արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնություններից օգուտ/(վնաս)	101,007	491
Նախկինում դուրս գրված ակտիվների վերադարձ	260	(221,305)
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	(226,110)	(145,893)
Գործառնական գործունեությունից ստացված այլ եկամուտներ և վճարված այլ ծախսեր	(190,889)	-
Դրամական հոսքեր գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններից	(2,758,596)	1,161,856
Գործառնական ակտիվներում նվազում/ (ավելացում)	(503,429)	870,440
այդ թվում՝ վարկերի և փոխառությունների նվազում/ (ավելացում)	(1,672,819)	1,439,186
Գործառնական պարտավորությունների ավելացում (նվազում)	(2,255,167)	291,416
այդ թվում՝ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների ավելացում/(նվազում)	1,175,878	(2,201,464)
այլ գործառնական պարտավորությունների ավելացում (նվազում)	(178,586)	2,492,881
Չուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկի վճարումը	(2,159,022)	1,678,970
Վճարված շահութահարկ	(116,198)	(143,348)
Չուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից	(2,275,220)	1,535,622
2. Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների նվազում (ավելացում)	(242,234)	491,144
Հիմնական միջոցներում և ոչ նյութական ակտիվներում կապիտալ ներդրումների նվազում (ավելացում)	(49,385)	(83,166)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(6,906)	(60,410)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարում	1,205	-
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր այլ ներդրումային գործունեությունից	5,159	-
Չուտ դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից	(292,161)	347,568
3. Դրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից		
Վճարված շահաբաժիններ	(341,192)	-
Բաժնետերերի ներդրումները կանոնադրական կապիտալում	1,977,944	-
Չուտ դրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից	1,636,752	
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(40,926)	460,619
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	(971,555)	2,343,809
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբում	2,864,235	1,892,680
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջում	1,892,680	4,236,489

Ստեփանոս Բաղդեր Բաղդերի
Գործադիր տնօրենի ժ/պաշտոնակատար

Ավարդ Գրիգորյան
Գլխավոր հաշվապահ

«ՍԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ
1-32 ծանոթագրությունները կազմում են 2009 ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 02.09.1997թվականին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 02.09.1997թ. ՀՀ Կենտրոնական Բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 78 արտոնագրային համարով:

Բանկը բնակչությունից ընդունում է ավանդներ, տրամադրում է վարկեր և մատուցում է բանկային ծառայություններ իր իրավաբանական և ֆիզիկական անձ հանդիսացող հաճախորդներին:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևան քաղաքում:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան 0010, Ամիրյան փողոց 6:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Հետևաբար Հայաստանում ծավալված գործունեությունը կապված է որոշակի ռիսկերի հետ, որոնք բնորոշ չեն զարգացած երկրների շուկաներին:

Նման ռիսկերը և դրանցից բխող հետևանքները կարող են ազդեցություն թողնել Բանկի ապագա գործունեության վրա: Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները չեն արտացոլվում որևէ ճշգրտումներ, որոնք կարող են առաջանալ նշված անորոշությունների հետագայում որոշակի դառնալու արդյունքում: Նման ճշգրտումները, եթե այդպիսիք կլինեն, կարտացոլվեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում այն ժամանակաշրջանում, երբ այդ ճշգրտումներն ի հայտ կգան և դրանք հնարավոր կլինի գնահատել:

Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում: Գնանշումները փոքր իրացվելի շուկաներում կարող են չհամընկնել ֆինանսական գործիքների իրական արժեքներին, ինչը հնարավոր կլինի ակտիվ շուկայի դեպքում, միմիանց հետ գործարքների պատրաստ մեծ թվով վաճառողների և գնորդների պայմաններում:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման միջազգային ստանդարտների (ՖՀՆՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից, և Սեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Սեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից(ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմքեր

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով, բացառությամբ սարքավորումների, փոխադրամիջոցների և այլ հիմնական միջոցների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՆՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Վերադասակարգում

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են՝ ընթացիկ տարվա հետ համադրելիության ապահովման նպատակով:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեզրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարական և խորհրդական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Չուտ առևտրային եկամուտ

Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքի գուտ եկամուտը կամ ծախսը:

4.2 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հողվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հողվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հողվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբեր 2009	31 դեկտեմբեր 2008
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	377,89	306,73
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	542,23	435

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների

արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են

ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.6 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ-որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների: Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ՝

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական

նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվելին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:

- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Ածանցյալ գործիքները նույնպես դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացի այն դեպքերից, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեգրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից:

Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխառությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներ են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, իրչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում թոթոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսային փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից պահուստների գումարները:

4.7 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Անորոշագույն արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն

ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները

պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեքի մասնաճիւղը ավելանում կամ նվազում է արժեքի մասնաճիւղից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեքի մասնաճիւղը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրս գրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Բանկն փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեքի մասնաճիւղից անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեքից գերազանցում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեքից գումարների, կապիտալից վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեքից գերազանցող կորուստների հակադարձումը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեքից գերազանցող կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որանք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,

- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում ու չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, ինչպես նաև չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է համապատասխան ֆինանսական ակտիվում Բանկի շարունակական մասնակցության չափով: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այն հաշվառվում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումարի չափով՝ նայած թե որն է դրանցից նվազագույնը :

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրս գրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը: Երբ ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է նույն փոխատուից մեկ այլ պարտավորությամբ՝ էականորեն տարբերվող պայմաններով, կամ առկա պարտավորության պայմանները էապես փոխվում են, ապա սկզբնական պարտավորությունը ենթակա է ապաճանաչման՝ նոր պարտավորության ճանաչման հետ մեկտեղ, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.9 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագիր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործառնություններ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, որոնք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով արժեթղթերի գնումը («հակադարձ ռեպո») հաշվառվում է պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ հաշիվներում:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.10 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է հաշվեկշռում, միայն եթե փոխանցվում է նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռք բերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին: Այս դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Չուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.11 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն-Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.12 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, բացառությամբ հողի, որը ներկայացվել է սկզբնական արժեքով: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառվելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ(տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	20	5
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	3	33.3
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով հետևյալ երկու ժամկետներից նվազագույնով. վարձակալման ժամկետ կամ հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետ: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ սպազա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի կազմակերպություն: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.13 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզցիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշված օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

4.14 Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

Ոչ ընթացիկ ակտիվները դասակարգվում են վաճառքի համար պահվող, երբ հաշվեկշռային արժեքը ենթակա է փոխհատուցման ոչ թե դրանց հետագա շահագործման, այլ վաճառքի միջոցով: Դրանց վաճառքը ենթադրվում է իրականացնել վաճառքի համար պահվող դասակարգումից հետո մեկ տարվա ընթացքում:

Վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվները ճանաչվում են հաշվեկշռային արժեքի կամ իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի ծախսերը, նվազագույնով: Եթե վերջինս ավելի փոքր է, քան հաշվեկշռային արժեքը, ապա ճանաչվում է արժեզրկումից կորուստ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Իրական արժեքի՝ հանած վաճառքից ծախսերը, հետագա ցանկացած աճ ճանաչվում է միայն տվյալ ակտիվի նախկինում արժեզրկված գումարների չափով:

4.15 Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.16 Հատուցումներ սոցիալական ապահովագրության հիմնադրամին

Բանկում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Հայաստանի Հանրապետության Սոցիալական Ապահովագրության Պետական հիմնադրամին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված հիմնադրամին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են:

4.17 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերն այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիք տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.18 Պահուստներ, պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորոն գնահատել:

4.19 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Նոր բաժնետոմսերի թողարկումը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Գնված սեփական բաժնետոմսեր

Երբ Բանկը գնում է Բանկի բաժնետոմսերը, սեփական կապիտալը նվազեցվում է վճարված գումարի չափով, ներառյալ գործառնությանը բնորոշ բոլոր ծախսերը՝ նվազեցված հարկերով, մինչև գործարքի չեղյալ համարվելը կամ վերաթողարկումը: Երբ գնված բաժնետոմսերը վաճառվում են երրորդ կողմին կամ վերաթողարկվում են, ստացված գումարները ներառվում են կապիտալում: Գնված բաժնետոմսերը հաշվառվում են միջին կշռված արժեքով:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվը հայտարարագրված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.20 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվեկշռում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միարժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՆՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրումներ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել

այլ վատահեղի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ներդրումային արժեթղթերի դասկարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ ԿԲ, պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ փոխկապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է սպազա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տաբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոփոխությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 25-ձևաթուղթը:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկն համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումն էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և մնանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	450,931	433,334
Մինչև մարման ժամկետը պահվող պարտքային արժեթղթեր	381,727	285,746
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	3,684	72,811
Արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեզրկված տոկոսներ	16,862	25,183
Այլ տոկոսային եկամուտներ	1,379	2,409
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	854,583	819,483

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Հաճախորդների հաշիվներ	3,227	7,953
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	81,464	43,840
Ռեպո գործառնություններ	-	-
Այլ տոկոսային ծախսեր	-	-
Ընդամենը տոկոսային ծախսեր	84,691	51,793

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Դրամարկղային գործառնություններ	27,462	29,241
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	49,436	57,745
Հաշիվների սպասարկման գծով վճարներ	21,678	43,900
Վճարային քարտերով գործառնություններ	134	245
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	5,585	29,952
Այլ վճարներ կոմիսիոն եկամուտներ	3,882	3,105
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	108,177	164,188
Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	218	635
Դրամարկղային գործառնություններ	4,417	521
Այլ ծախսեր	561	914
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	5,196	2,070

8 Չուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Արտարժույթի առք ու վաճառքից Չուտ եկամուտ	96,235	101,007

Ընդամենը գուտ առևտրային եկամուտ

96,235

101,007

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	10,945	5,008
Արտարժույթի վերագնահատումից գուտ եկամուտ	45,061	(14,133)
Այլ եկամուտներ	3,036	3,000
Ընդամենը այլ եկամուտներ	59,042	(6,125)

10 Վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	1,046,587	(6,370)
Այլ ակտիվներ	-	-
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)	1,046,587	(6,370)

11 Անճնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Աշխատավարձ	198,934	230,171
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	12,321	12,079
Ընդամենը անճնակազմի գծով ծախսեր	211,255	242,250

1 ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	2,184	3,193
Գովազդի ծախսեր	494	1,902
Գործուղման ծախսեր	3,385	4,955
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	15,377	15,612
Վարձակալության գծով ծախսեր	6,117	6,169
Հարկեր(բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	12,304	12,375
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	4,993	4,500
Անվտանգության գծով ծախսեր	11,835	10,750
Հիմնական միջոցների արժեզրկումից կորուստներ	-	-

12 Ա
J

Ներկայացուցչական ծախսեր	11,519	12,877
Գրասենյակային ծախսեր	2,251	2,692
Վճարված տուգանքներ և տույժեր	55	2,033
Այլ ծախսեր	54,057	41,584
Ընդամենը այլ ծախսեր	124,571	118,643

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Ընթացիկ հարկ	-	143,386
Հետաձգված հարկ	(799)	(274)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	(799)	143,112

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2008թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՆՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով: Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի/(փոխհատուցման) և հաշվապահական շահույթի/(վնասի) միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույքաչափ	
	2009	2008
Շահույթ/(վնաս) մինչև հարկումը	-	716,930
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	-	143,386
Չհարկվող եկամտի և չնվազեցվող ծախսի տարբերությունը	-	(3,101)
(Դրական) /բացասական փոխարժեքային տարբերություն	-	2,827
Այլ	-	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս/ (փոխհատուցում)	-	143,112
		20

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական արդյունքներով		Սեփական կապիտալում	
	2008	ճանաչված	ճանաչված	2009
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	6,246	(1,446)	-	4,800
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	651	-	(24)	627
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	6,897	(1,446)	(24)	5,427
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	426	26	-	452

Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	(1,430)	621	-	(809)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(1,004)	647	-	(357)
Չուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	5,893	(799)	(24)	5,070
Հազար ՀՀ դրամ	2007	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2008
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	5,541	705	-	6,246
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	491	-	160	651
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	6,032	705	160	6,897
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	(1,740)	(431)	2,597	426
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	(5,747)	-	4,317	(1,430)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(7,487)	(431)	6,914	(1,004)
Չուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	(1,455)	274	7,074	5,893

14 Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Կանխիկ դրամական միջոցներ	214,628	277,388
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	3,534,264	1,036,725
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում	3,748,892	1,314,113
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	3,500	4,500
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	3,752,392	1,318,613
Դրամական միջոցների հոսքերում ներառված կանխիկ դրամական միջոցներ և հաշիվներ ԿԲ-ում	3,748,892	1,314,114

Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ (ծանոթ.15)	753,214	629,028
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համաժեռքեր	4,502,106	1,943,142

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն Բանկի ներգրաված միջոցները նվազագույնը ՀՀ դրամով 8% և արտարժույթով 12%-ի չափով հաշվարկված պարտադիր պահուստավորման ենթակա դրամական միջոցներ, որոնք 08.12.09թ.-12.01.10թ (35օր) ժամանակահատվածի համար փաստացի պահուստավորվել են 726,154 հազար դրամի չափով գումար, որից ՀՀ դրամով ներգրաված միջոցների համար պահուստավորման գումարը կազմում է 88,784 հազ դրամ: ՀՀ դրամով ներգրաված միջոցների միջին մնացորդը նախորդ ժամանակահատվածի համար կազմում է 316,648,7 հազար դրամ: Այդ միջոցների ելքադրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է Կենտրոնական Բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

Գեպոնացված գումարը ՀՀ ԿԲ-ում իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

15 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Թղթակցային հաշիվներ	753,214	629,028
Մինչև 90 օր մարման ժամկետ ունեցող ավանդներ	-	-
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում Վարկեր և ավանդներ	753,214	629,028
	-	-
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	753,214	629,028

Վարկերն ու ավանդները ներառում են 90 օրից ավել մարման ժամկետ ունեցող ավանդներ:

16 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Վարկեր	3,624,597	4,420,861
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(121,099)	(65,316)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	3,503,498	4,355,545

31.12.09թ. դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում և փոխատվություններում ներառված հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը կազմում է 16,862 հազար դրամ (2008թ. 25,183 հազար դրամ):

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Մասնավոր ձեռնարկություններ	1,325,914	1,134,595
Ֆիզիկական անձիք	2,281,821	3,261,083
Հաշվեգրած տոկոսներ	16,862	25,183
	<u>3,624,597</u>	<u>4,420,861</u>
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառությունների գծով	(121,099)	(65,316)
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	<u>3,503,498</u>	<u>4,355,545</u>

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Հիփոթեքային	1,657,623	2,104,054
Սպառողական	118,781	252,150
Այլ	505,417	904,879
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ(համախառն)	<u>2,281,821</u>	<u>3,261,083</u>

17 Ներդրումային արժեթղթեր

Վաճառքի համար մատչելի

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Չգնանշվող ներդրումներ		
Բաժնետոմսեր	19,140	19,140
ՀՀ Ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	-
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	-
Հաշվեգրված տոկոսներ	-	-
	<u>19,140</u>	<u>19,140</u>
Ընդամենը ներդրումներ	<u>19,140</u>	<u>19,140</u>

Մինչև նարման ժամկետը պահվող

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Չգնանշվող ներդրումներ		
Բաժնետոմսեր	-	-
ՀՀ Ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	3,884,768	4,275,002
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	99,687
Հաշվեգրված տոկոսներ	171	1,395
	<u>3,884,939</u>	<u>4,376,084</u>
Ընդամենը ներդրումներ	<u>3,884,939</u>	<u>4,376,084</u>

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ.

Բանկը տարվա ընթացքում ամորտիզացված արժեքով չափվող որևէ ֆինանսական ակտիվ չի վերադասակարգել որպես իրական արժեքով չափվող (2008թ. նույնպես):

Բոլոր չգնանշված վաճառքի համար մատչելի բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել:

Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա և Բանկը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Մինչև նարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Անվանական	3,994,367	4,462,702
Հավելավճար	215	805
Զեղչատոկոս	(109,814)	(89,917)
Հաշվեգրված տոկոսներ	171	2,494
Ընդամենը մինչև նարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	<u>3,884,939</u>	<u>4,376,084</u>

Մինչև նարման ժամկետը պահվող արժեթղթերն ըստ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հագար ՀՀ դրամ	2009		2008	
	%	ժամկետ	%	ժամկետ
Ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	6.5-11%	2009-2010	5-10%	2009-2010
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	-	6-8%	2009

18 Հիմնական միջոցներ

	Հող	Կապ. ներդրում. վարձ. հիմն. միջոց	Սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Այլ հիմնական միջոցներ.	Ընդամենը
Հազար ՀՀ դրամ						
Սկզբնական արժեք						
Սկզբնական արժեք 2008թ. Հունվարի 01 դրությամբ	141,540	2,915	32,043	27,053	31,295	234,846
Ավելացում	-	49,385	748	-	5,985	56,118
Արժեզրկում	-	-	-	-	-	-
Օտարում	-	-	(340)	-	(1,450)	(1,790)
2008թ. դեկտեմբերի 31 -ի դրությամբ	141,540	52,300	32,451	27,053	35,830	289,174
Ավելացում	-	86,081	47,419	-	10,184	143,684
Արժեզրկում	-	-	(8,131)	-	(322)	(8,453)
Օտարում	-	(2,915)	(10,207)	-	(20,469)	(33,591)
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	141,540	135,466	61,532	27,053	25,223	390,814
Կուտակված մաշվածություն						
2008թ. հունվարի 01 -ի դրությամբ	-	2,915	26,307	19,452	27,435	76,109
Հատկացումներ	-	137	3,329	1,937	2,162	7,565
Օտրում	-	-	(340)	-	(1,181)	(1,521)
2008թ. դեկտեմբերի 31 -ի դրությամբ	-	3,052	29,296	21,389	28,416	82,153
Ավելացում	-	4,803	5,004	1,936	2,955	14,698
Օտարում	-	(2,915)	(13,243)	-	(15,863)	(32,021)
Արժեզրկում	-	-	(8,131)	-	(322)	(8,453)
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	4,940	12,926	23,325	15,186	56,377
Հաշվեկշռային արժեք						
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	141,540	130,526	48,606	3,728	10,037	334,437
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	141,540	49,248	3,155	5,664	7,417	207,021

Հող

Հողը ձեռք է բերվել Բանկի վարչական շենքի կառուցման նպատակով:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

31 դեկտեմբեր 2009թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների գումարը կազմում է 5,986 հազար դրամ (2008թ. 47,511 հազար դրամ):

19 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Արտոնագրեր	Համկարգչային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2008թ. հունվարի 01 դրությամբ	-	29,736	18,000	47,736
Ավելացում	-	500	-	500
Օտարում	-	-	-	-
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	30,236	18,000	48,236
Ավելացում	-	1,716	-	1,716
Արժեզրկում	-	(12,894)	-	(12,894)
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	19,058	18,000	37,058
Ամորտիզացիա				
2008թ. հունվարի 01-ի դրությամբ	-	13,299	7,050	20,349
Ավելացում	-	3,009	1,800	4,809
Օտարում	-	-	-	-
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	16,308	8,850	25,158
Ավելացում	-	2,682	1,800	4,482
Արժեզրկում	-	(6,190)	-	(6,190)
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	12,800	10,650	23,450
Մնացորդային արժեք				
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	6,258	7,350	13,608
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	13,928	9,150	23,078

20 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Կանխավճարներ մատակարարներին և այլ դեբիտորներ	73,079	82,251
Կանխավճարներ բյուջեին	107,593	-
Չամորտիզացված ապահովագրավճարներ	-	55
Կանխավճարներ ՍՎԻՖՏ – ի գծով	3,310	2,358
Այլ ակտիվներ		3,351
	183,982	88,015
Ստացվելիք գումարներ		
Վաճառքի նպատակով պահվող ակտիվներ	10,935	10,935
Պահեստ	3,497	5,350
Այլ ակտիվներ	6	-
	198,420	104,300

2009թ. 31 դեկտեմբերի դրությամբ վաճառքի նպատակով պահվող ակտիվները հաշվառվում են իրացման զուտ արժեքով, որոնք ներառում են գրավի տնօրինման արդյունքում սեփականացված ակտիվներ և օտարման նպատակով շահագործումից հանված հիմնական միջոցներ:

21 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Բանկերի թղթակցային հաշիվներ	4,056,888	956,214
Այլ պարտավորություններ	42,443	1,857,740
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,099,331	2,813,954

22 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	764,620	872,200
Ժամկետային ավանդներ	87,570	-
	852,190	872,200
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	1,777,423	1,156,311
Ժամկետային ավանդներ	16,532	56,300
	1,793,955	1,212,611
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,646,145	2,084,811

Հաճախորդների ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

31 դեկտեմբերի 2009թ. դրությամբ պարտավորություններում հաճախորդների նկատմամբ ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված ակրեդիտիվների գծով 54,223 հազար դրամ գումարով (2008թ. 44,088 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

23 Այլ պարտավորություններ և պահուստներ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Վճարվելիք գումարներ	4,455	3,564
Պարտավորություններ հարկերի գծով բացառությամբ շահութահարկի	35	36
Շահութահարկ	211	29,961
Պարտավորություններ անձնակազմի նկատմամբ	14,215	31,808
Ընդամենը այլ պարտավորություններ և պահուստներ	18,916	65,369

24 Մեփական կապիտալ

2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 5,500,000 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 1 բաժնետոմսից՝ 5,500,000 հազ դրամ անվանական արժեքով: Բանկի միակ բաժնետերը Իրանի Իսլամական Հանրապետության «Մելլաթ բանկ» -ն է:

2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15% -ի չափով:

25 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Դեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի դեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում հաշվեկշռում:

Դեկտեմբերի 31 դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Չօգտագործված վարկային գծեր	42,820	209,172
Ակրեդիտիվներ	54,223	43,500
Տրամադրված երաշխիքներ	75,578	157,046
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	172,621	409,718

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով - բանկը որպես վարձակալող

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր կենտրոնական գրասենյակի համար տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Մինչև 1 տարի	6,047	6,047
1-5 տարի	-	10,582
1-4 տարի	8,467	-
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	14,514	16,629

Ապահովագրություն

Սկսած 01.07.2003թ. Բանկը հանդիսանում է ավանդների պարտադիր ապահովագրական համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է «Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին» ՀՀ օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց դրամային ավանդների գծով 2,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 1,000 հազար դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սննկացման և բանկային արտոնագրի հետ կանչման դեպքում:

26 Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Փոխկապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկողը և միակ բաժնետերն է Իրանի Իսլամական Հանրապետության «Մելլաթ բանկ»-ը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները, միջբանկային հարաբերությունները և այլ ծառայություններ: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
	Բաժնետերեր/ Ղեկավար անձնակազմ	Բաժնետերեր/ Ղեկավար անձնակազմ
<i>Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ հունվարի 1-ի դրությամբ</i>	394,291	333,207
Տարվա ընթացքում տրամադրված	14,581,858	16,324,324
Տարվա ընթացքում մարում	(14,659,658)	(16,263,238)
դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	316,491	394,291
Տոկոսային եկամուտ	120	455
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ հունվարի 1-ի դրությամբ	504,336	3,923,090
Տարվա ընթացքում ստացված	45,990,099	69,112,290
Տարվա ընթացքում վճարված	(42,593,165)	(72,531,044)
դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,901,270	504,336

Տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
հունվարի 1-ի դրությամբ	26,915	24,444
Տարվա ընթացքում ավելացում	68,815	23,591
Տարվա ընթացքում նվազում	(35,302)	(21,120)
դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	60,428	26,915
Տոկոսային եկամուտ	2,892	1,745

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	73,604	70,446
Հատկացումներ կենսաթոշակային հիմնադրամին	3,978	2,113
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	77,582	72,559

Աղյուսակներում ներառված տեղեկատվությունը իրենից ներկայացնում է փոխկապակցված կողմերի հետ հետևյալ գործարքները`

Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջները ներառում են Իրանի Իսլամական Հանրապետության «Մելլաթ բանկի» և նրա մասնաճյուղերի դուստր և ասոցիացված բանկերում նուստրո հաշիվների մնացորդները:

Վարկերը տրամադրված են Բանկի ղեկավար անձնակազմին և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց:

Այլ բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները Բանկի միակ բաժնետեր ԻԻՀ «Մելլաթ բանկի» լորո հաշիվներն են:

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են ժամկետային և ցպահանջ ավանդներ, ներգրավված Բանկի Խորհրդի անդամներից, ստորաբաժանումների ղեկավարներից և նրանց հետ փոխկապակցված անձանցից:

27 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք հաշվեկշռում արտացոլված չեն իրենց իրական արժեքով, համապատասխան մնացորդային արժեքների հետ միասին ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2009		2008	
	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	753,214	753,214	629,028	629,028
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	3,503,498	3,503,498	4,355,545	4,355,545
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	3,884,939	3,884,939	4,376,084	4,376,084
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,099,331	4,099,331	2,813,954	2,813,954
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,646,145	2,646,145	2,084,254	2,084,254

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս

Ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է իրենց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Տարեվերջի դրությամբ դրանց իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների իրական արժեքը հիմնված է շուկայում գործող տոկոսադրույքների վրա: Այն արժեթղթերի իրական աչժեքը, որոնց վերաբերյալ բացակայում են գնանշումները, հիմնված են ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկի վրա, որոնք զեղչվում են տարվա վերջին շուկայում գործող տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

28 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների:

հազ. դրամ							
2009							
	Ըստ պահանջի և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	Մինչև 12 ամիս հանրագումար	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	3,752,392	-	-	3,752,392	-	-	3,752,392
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	484,097	70,179	198,938	753,214	-	-	753,214
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	224,818	234,602	821,077	1,280,497	2,180,671	42,330	3,503,498
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	19,140	-	-	19,140	-	-	19,140
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	-	2,017,007	1,867,932	3,884,939	-	-	3,884,939
	4,480,447	2,321,788	2,887,947	9,690,182	2,180,671	42,330	11,913,183
Պարտավորություններ							
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,061,564	-	37,767	4,099,331	-	-	4,099,331
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,410,995	185,377	49,773	2,646,145	-	-	2,646,145
	6,472,559	185,377	87,540	6,745,476	-	-	6,745,476
Չուտ դիրք	(1,992,112)	2,136,411	2,800,407	2,944,706	2,180,671	42,330	5,167,707
Կուտակային մերվածք	(1,992,112)	144,299	2,944,706	-	5,125,377	5,167,707	

Հազար ՀՀ դրամ

2008

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1-3 ամիս	3-12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանր ագումարով	1-5 տարի	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,318,613	-	-	1,318,613	-	1,318,613
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	574,066	-	1,827	575,893	53,135	629,028
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	109,303	999,667	851,474	1,960,444	2,395,101	4,355,545
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ		2,091,139	2,264,419	4,355,558	20,526	4,376,084
	2,001,982	3,090,806	3,117,720	8,210,508	2,487,902	10,698,410
Պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	959,260		1,854,694	2,813,954	-	2,813,954
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,012,618	3,067	68,569	2,084,254	-	2,084,254
	2,971,878	3,067	1,923,263	4,898,208		4,898,208
Չուտ դիրք	(969,896)	3,087,739	1,194,457	3,312,300	2,487,902	5,800,202
Կուտակային ճեղքվածք	(969,896)	2,117,843	3,312,300	--	5,800,202	-

29 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, Բանկի նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև նհամապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Բանկի ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Բանկի ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական հանակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Բանկը պարբերաբար վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, ապրանքներում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար:

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման բաժնի կողմից՝ ըստ Բանկի Տնօրենների Խորհրդի հաստատած քաղաքականության: Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման բաժինը ախտորոշվում, գնահատվում և հեջավորվում է ֆինանսական ռիսկերը Բանկի գործառնական միավորների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Բանկի Խորհուրդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև

քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը: Որպես ապահովում ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար: Կարևորագույն ռիսկերն են վարկային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և այլ գործառնական ռիսկը: Շուկայական ռիսկը ներառում է փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը:

30.1 Վարկային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Վարկային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման բաժնի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին:

30.1.1 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը՝ առանց երաշխիքի կամ այլ վարկային ապահովման

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է 2009 և 2008 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկի ենթարկվելու վատագույն տարբերակը՝ առանց ապահովվածությունը հաշվի առնելու: Հաշվեկշռային ակտիվների համար վարկային ռիսկերը հիմնված են հաշվեկշռային զուտ արժեքների վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթագրություն	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափ 2009թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափ 2008թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	14	3,752,392	1,318,613
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	753,214	629,028
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	16	3,503,498	4,355,545
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	17	19,140	19,140
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	17	3,884,939	4,376,084
Ընդամենը		11,913,183	10,698,410
Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ	25	172,621	409,718
Ընդամենը վարկային ռիսկ		12,085,804	11,108,128

30.1.2 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ	2009			
	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	3,752,392			3,752,392
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	105,851	577,262	70,101	753,214
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	3,161,912	341,586		3,503,498
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	19,140			19,140
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	3,884,939			3,884,939
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,924,234	918,848	70,101	11,913,183
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9,694,340	949,074	54,996	10,698,410

Ակտիվները դասակարգվում են հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ արդյունաբերության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Հիփոթեք	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	3,752,392							3,752,392
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	753,214							753,214
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		291,942	1,578,421	377,682	267,574	118,544	869,335	3,503,498
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ							19,140	19,140
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ							3,884,939	3,884,939
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,505,606	291,942	1,578,421	377,682	267,574	118,544	4,773,414	11,913,183
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,947,641	230,000	2,062,224	247,360	292,536	253,847	5,664,802	10,698,410

30.1.3 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերի պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են եռամսյակային կտրվածքով Բանկի Խորհրդի կողմից:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ, ինչպիսիք են արտարժույթային ֆորվարդի պայմանագրերը: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և դեբիտորական պարտքերը

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են, ֆիզիկական անձանց գծով վերաձևակերպվող վարկային գծերը հիմնականում չեն ապահովվում: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Անշարժ գույք	3,503,442	4,199,376
Պաշարներ	-	-
Այլ	104,293	196,302
Հաշվեգրված տոկոսներ	16,862	25,183
Ընդամենը	3,624,597	4,420,861
Վարկային կորուստների արժեզրկում	(121,099)	(65,316)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	3,503,498	4,355,545

Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործված մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որը Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

30.1.4 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված ռժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումար որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները: Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ	2009				Ընդամենը
	Մինչև 30 օր	31-ից 60 օր	61-ից 90 օր	91 օրից ավել	
Հաճախորդներին տրված փոխատվություններ և ֆիզիկական անձինք	2,492	8,053	2,215	87,686	100,446
Ընդամենը	2,492	8,053	2,215	87,686	100,446

30.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկ այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է VaR մեթոդով, որն արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի ունեցել առևտրային պորտֆել:

Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա:

2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի ունեցել փոփոխական տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ (2008՝ ոչինչ), իսկ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները կազմված են միայն կապիտալի գործիքներից(2008թ.՝ ոչինչ):

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2009			
	ՀՀ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,345,852	2,406,540	-	3,752,392
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,859	532,469	218,886	753,214
Հաճախորդներին փոխատվություններ տրված վարկեր և	1,804,765	1,698,733	-	3,503,498
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	19,140	-	-	19,140
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	3,884,939	-	-	3,884,939
	7,056,555	4,637,742	218,886	11,913,183

ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Պարտավորություններ կազմակերպությունների նկատմամբ	ֆինանսական	1,330,778	2,730,786	37,767	4,099,331
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		226,489	2,419,656	-	2,646,145
		1,557,267	5,150,442	37,767	6,745,476
Չուտ դիրք 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		5,499,288	(512,700)	181,119	5,167,707
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ		7,056,555	4,637,742	218,886	11,913,183
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ		1,557,267	5,150,442	37,767	6,745,476
Չուտ դիրք 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		5,882,693	(104,946)	761	5,778,507

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արտարժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

30.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կախված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ՝ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդաշին բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ Կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 8%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան:

Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ Կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Ստորև ներկայացվում է 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարման մնացած ժամկետների համաձայն: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես:

Հազար ՀՀ դրամ	2009			
	Ցպահանջ կամ մինչև մեկ ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,061,564	-	37,767	4,099,331
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,410,995	185,377	49,773	2,646,145
Ընդամենը չգեղջված ֆինանսական պարտավորություններ՝ ըստ պայմանագրային տվյալների	6,472,559	185,377	87,540	6,745,476
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	42,820	92,012	37,789	172,621

Հազար ՀՀ դրամ	2008			
	Ցպահանջ կամ մինչև մեկ ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,813,954	-	-	2,813,954
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,012,618	3,067	68,569	2,084,254
Ընդամենը չգեղջված ֆինանսական պարտավորություններ՝ ըստ պայմանագրային տվյալների	4,826,572	3,067	68,569	4,898,208
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	209,172	157,046	43,500	409,718

Հաճախորդների հաշիվները վերոհիշյալ վերլուծությունում դասակարգված են պայմանագրային ժամկետների հիման վրա: Սակայն հայկական օրենսդրության համաձայն, ֆիզիկական անձինք իրավունք ունեն մինչև ժամկետի լրանալը ստանալ իրենց ավանդները, եթե նրանք հրաժարվեն հաշվեգրված տոկոսներից:

31 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է երկրորդային կապիտալը, որն ընդգրկում է վերագնահատման և այլ պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2009թ. հունվարի 1-ից ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

32 Ընդհանուր տեղեկություններ

1. «Մելլաթ բանկ» ՓԲԸ-ի «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» թիվ 21 կարգի վերջին տարբերակը հաստատվել է 11.01.10թ-ի բանկի Խորհրդի թիվ 1 որոշմամբ: Նշված կարգի դրույթները ամբողջությամբ ներդրվել և բավարարում են «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքի (ընդունված՝ 2008 թվականի մայիսի 26-ին) պահանջներին:

2. «Մելլաթ բանկ» ՓԲԸ-ի «Տեղեկատվական համակարգերում առկա ռիսկերի կառավարման և տեղեկատվական անվտանգության քաղաքականության մասին» թիվ 10 և «Սերվերների ու համակարգչային տեխնիկայի շահագործման վերաբերյալ» թիվ 18 Կանոնակարգերի վերջին տարբերակները հաստատվել են 30.12.08թ-ի բանկի Խորհրդի թիվ 50 որոշմամբ: Նշված Կանոնակարգերի դրույթները ամբողջությամբ ներդրվել և բավարարում են ՀՀ ԿԲ-ի խորհրդի 11.03.08թ. թիվ 71-Ն որոշմամբ հաստատված «Բանկերի ներքին հսկողության իրականացման նվազագույն պայամաններ»-ի Գլուխ VII-ի («Բանկերի տեղեկատվական համակարգեր») պահանջներին:

3. «Մելլաթ բանկ» ՓԲԸ-ի ներքին հսկողության համակարգը 11.01.10թ-ի դրությամբ համապատասխանում է ՀՀ ԿԲ-ի խորհրդի 11.03.08թ. թիվ 71-Ն որոշմամբ հաստատված «Բանկերի ներքին հսկողության իրականացման նվազագույն պայամաններ»-ին և վերջիններիս հիման վրա «Մելլաթ բանկ» ՓԲԸ-ի Խորհրդի կողմից ընդունված թվով 59 ներքին կանոնակարգերի (կարգերի) դրույթներին: